

**EHDS
espresso:
Kohti
kansallista
toimeenpanoa**

**Mitä vaatimuksia EHDS
ja eIDAS asettaa
tunnistamiselle?**

Tuula Wester, THL

Jari Suhonen, DVV

Tatu Heinonen, Kela

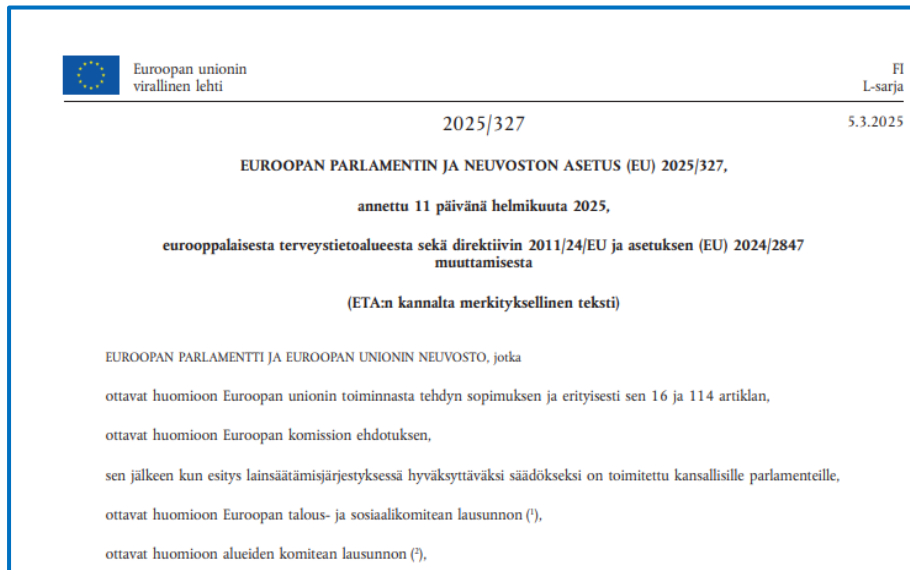
Terveystieteiden ja
hyvinvoinnin laitos

26.1.2026

EHDS-asetuksen täytäntöönpanon aikataulu

[EHDS-asetus](#) tuli voimaan 26.3.2025

- EU-komissio tulee julkaisemaan useita täytäntöönpanoasetuksia 26.3.2027 mennessä.
- Keskeisiä velvoitteita **aletaan soveltaa vaiheittain** komission täytäntöönpanoasetusten ja kansallisten toimenpiteiden kautta.
- Meneillään oleva Xt-EHR-yhteistoimintahanke luo tekniset ja toiminnalliset perustat tuleville täytäntöönpanoasetuksille (mm. tekniset määrittelyt, rajapinnat, standardit).

26.1.2026

Mitä vaatimuksia EHDS asettaa tunnistamiselle 1/2?

Henkilön oikeus tunnistautua ja päästä omiin tietoihin (artikla 3)

Velvoittaa valtioita perustamaan terveystietojen käyttöpalvelut, joiden kautta tunnistautuminen, käyttö ja valtuutuksien anto tapahtuu (artikla 4)

Ammattihenkilöillä on oltava rajat ylittävä pääsy terveystietoihin, henkilön asettamat rajoitukset huomioiden (artikla 11)

Ammattilaisten pääsy rajat ylittäviin potilastietoihin voi tapahtua vain voimassa olevalla sähköisellä tunnistautumisen menetelmällä tai välineellä (artikla 12)

Henkilöiden ja ammattilaisten oikeus päästä tietoihin on sidottu vahvaan sähköiseen tunnistautumiseen.

EHDS nojaa tässä 20.5.2024 uudistettuun [eIDAS-asetukseen](#).

Mitä vaatimuksia EHDS asettaa tunnistamiselle 2/2?

Henkilöillä on oikeus käyttää mitä tahansa eIDAS 2.0 artiklan 6 mukaisesti tunnustettua sähköisen tunnistamisen välinettä päästäkseen omiin terveystietoihinsa (artikla 16:1)

Komissio määrittää täytäntöönpanosäädöksillä rajat ylittävän tunnistus- ja autentikointimekanismin tekniset vaatimukset eIDAS 2.0 mukaisesti (artikla 16:2)

26.1.2026

Mitä vaatimuksia uudistettu eIDAS asettaa tunnistamiselle?

- eIDAS 2.0 muutosasetus ei ole täysin uusi erillinen säädös, vaan **laajennus ja tarkennus** eIDAS 1.0 – asetukseen
- eIDAS pyrkii yhtenäistämään sähköistä asiointia EU:ssa poistamalla digitaalisia esteitä ja helpottamalla rajat ylittävää henkilöllisyyden todentamista
- Uudistetun eIDAS:sen keskeiset vaatimukset ovat:
 - käyttäjän turvallinen tunnistautuminen koko EU:ssa
 - yhteentoimivat digitaaliset identiteettilompakot
 - sähköiset allekirjoitukset (esimerkiksi työsopimuksen allekirjoitus, ammattilaisen allekirjoitus tietojärjestelmässä)
 - attribuuttitodistukset (esimerkiksi rokotustodistus, oleskeluoikeus, tutkintotodistus, ajokortti)

thl käyttäjän hallintaoikeus omiin tietoihinsa.

26.1.2026

Mitä EHDS ja eIDAS eivät vielä vaadi tunnistautumiselta?

EHDS ja eIDAS ne **eivät** vielä vaadi:

- ✗ luopumista kansallisista tunnistusratkaisuista
- ✗ vain yhden tunnistusvälineen käyttöä
 - ei vaatimusta käyttää **vain** EU-lompakkoa
- ✗ määrättyä varmuustasoa
 - tulossa myöhemmin täytäntöönpanosäädökseen
- ✗ teknologiaa
 - teknologianeutraalisuus säilyy, ei vaatimusta tietyistä protokollista, standardeista, biometriasta jne.
 - käyttöliittymä- tai käytettävyyksivaatimuksia
- ✗ yhtä EU-laajuista identiteettiä
 - yhteentoimivuus perustuu vastavuoroiseen tunnistamiseen

Toisen maan EU-lompakon käyttö Suomessa

- eIDAS 2.0 edellyttää, että jäsenvaltioiden on hyväksyttävä muiden jäsenvaltioiden EUDI-lompakot tunnistautumiseen, kun ne täyttävät asetetut vaatimukset.
- Tämä koskee julkisen ja yksityisen sektorin palveluja, kun nämä ovat tunnistautumista edellyttäviä ja eIDASin piirissä, esimerkiksi viranomaisasiointi, rajat ylittävät digipalvelut

Ammattilaisen tunnistaminen sote-tietojärjestelmään -nykytilanne

Kirjautuminen asiakas- ja potilastietojärjestelmään ensisijaisesti DVV:n myöntämällä sosiaali- ja terveydenhuollon **toimikortilla** ja sen sisältämällä **varmenteella** sosiaali- ja terveydenhuollolle sekä **PIN-koodilla**, joka on vain käyttäjän tiedossa.

Varmenne sisältää julkisen avaimen, jolla varmenteen omistajan voi tunnistaa. Lisäksi varmenne sisältää muita tietoja, kuten:

viimeisen voimassaolopäivän
ammattioikeudet,
varmenteen eheys
mahdollinen sulkulistalla olon

Ulkomaalaiselle ammattilaiselle (harjoittelijat, lääkärit jne) Valviran myöntämä ammattioikeus on edellytys päästä potilastietojärjestelmiin ja harjoittaa kliinistä toimintaa Suomessa. Ammattilainen hakee suomalaisen henkilötunnuksen DVV:ltä ja toimikortin, joka on yleisin ja suositeltu ratkaisu.

Kansalaisen tunnistautuminen digitaaliseen asiointiin -nykytilanne

- Yksilöivä tunniste on Suomessa henkilötunnus.
- Kansalainen tunnistautuu digitaalisiin sote-palveluihin jollakin **vahvalla sähköisellä tunnistuspalvelulla**, joita ovat:
 - verkkopankkitunnukset
 - mobiilivarmenne
 - poliisin myöntämä henkilökortti, joka sisältää DVV:n myöntämän kansalaisvarmenteen
 - erilaisilla organisaatiokorteilla rekisteröidyt tunnistusvälityspalvelut esim. sotetoimikortti
- Jos henkilöllä **ei ole suomalaista henkilötunnusta**, hän ei voi käyttää suomalaista vahvaa tunnistautumista eikä pääse OmaKantaan.

Terveystietojen liikkuminen EU-maiden välillä -nykytilanne

Tuotannossa ovat tällä hetkellä potilasyhteenvedo ja eResepti.

Rajojen yli liikkuvassa tunnistamisessa henkilön kotimaa vastaa tunnisteiden oikeellisuudesta ja ulkomaan vastaa tunnistamisen varmistamisesta vastaanotolla

Vastaanotolla ulkomaalainen henkilö tunnistetaan hänen **kotimaansa tunnisteella** (esim. Ruotsin personnummer, Viron isikukood), joka saadaan passista tai EU-henkilökortista. EU:ssa ei ole käytössä yhteistä henkilötunnusta.

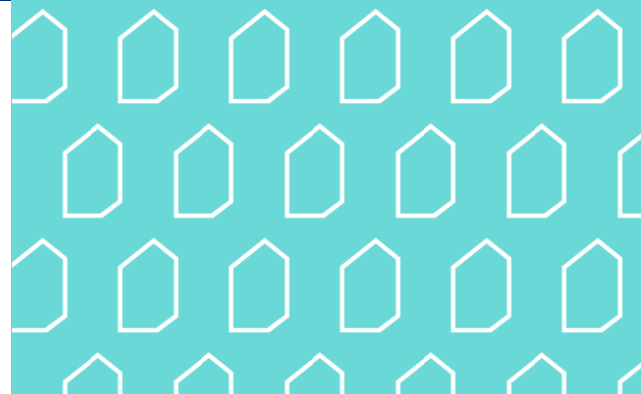
Ulkomaalaisen henkilön kotimaan tunniste ei ole käytettävissä Suomen potilastietojärjestelmissä yksilöivänä tunnisteena (ei ole asiakastietolain mukainen tunniste)

Eurooppalainen identiteettilompakko

Jari Suhonen, DVV
26.1.2026

**DIGI- JA
VÄESTÖTIETO-
VIRASTO**

Kansallinen täytäntöönpano

26.12.2026

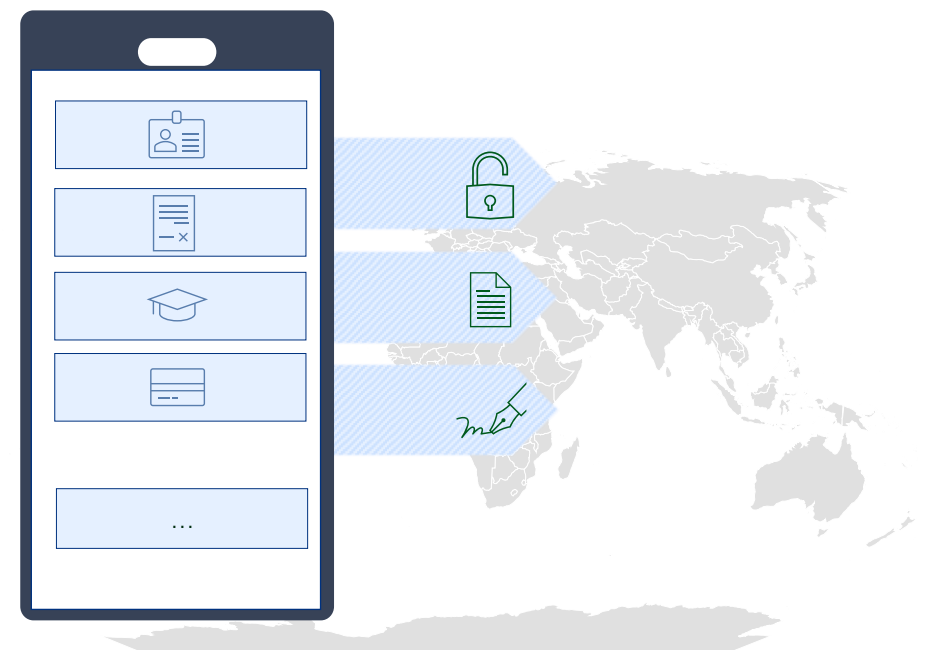
- Velvoitteiden täyttämistä ja siihen liittyvää valmistelutyötä koordinoi valtiovarainministeriö.
- Digi- ja väestötietovirasto tuottaa lompakon.
 - Ei rajoita muiden palveluntarjoajien mahdollisuutta tarjota lompakkoa.
- Patentti- ja rekisterihallitus tuottaa palvelun yritysten tunnistetietojen myöntämiselle.
- Poliisi myöntää lompakon kanssa yhteensopivan digitaalisen henkilöllisyystodistuksen.
- Traficom valvoo palveluntarjoajia ja voi määrätä seuraamuksia sekä ylläpitää luottavien osapuolten rekisteriä.

Tavoitteena laaja käyttö

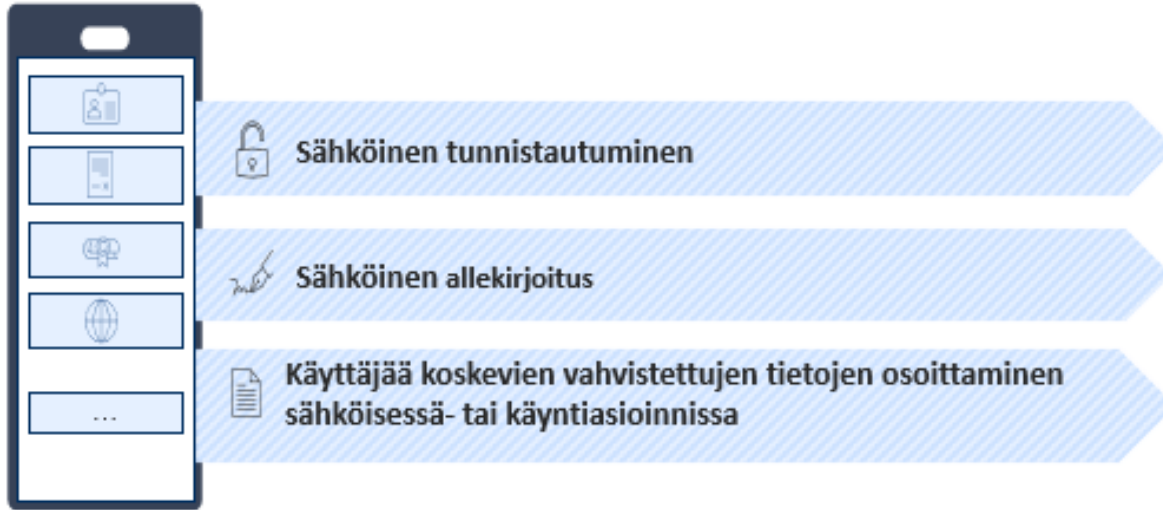
- Jokaisessa jäsenvaltiossa oltava tarjolla vähintään yksi eurooppalainen lompakkosovellus.
- Käytettävästi laajasti sekä yksityisissä, että julkisissa palveluissa koko EU:ssa.
- Tietyissä sähköisissä palveluissa velvoitettu hyväksymään sähköiseen tunnistautumiseen.
- Käyttäjän näkökulmasta lompakon käytön on oltava vapaaehtoista ja maksutonta.

26.1.2026

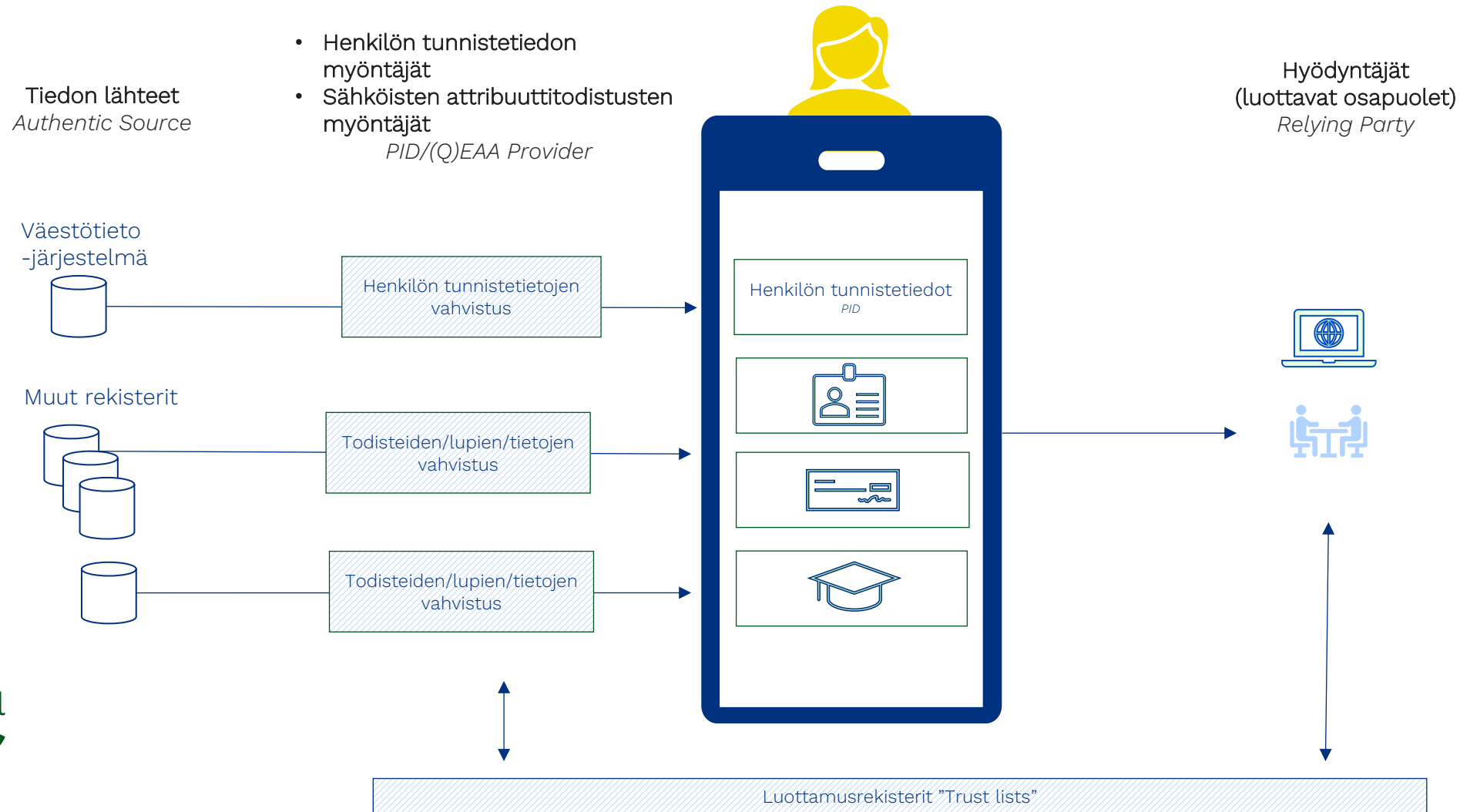

Eurooppalainen digitaalisen identiteetin lompakko

- Puhelimessa toimiva sovellus
- Käyttäjä päättää, mitä tietoja haluaa viedä lompakkoon ja missä haluaa niitä käyttää.
- Digitaalisen identiteetin lompakolla **voi**
 1. tunnistautua ja allekirjoittaa **sähköisesti**, myös rajat ylittävässä asiointinnissa,
 2. todentaa henkilöllisyyden käyntiasioinnissa.
 3. Tavoitteena tarjota kansalaisille turvallinen ratkaisu sujuvampaan asiointiin viranomaisten ja yksityisten toimijoiden kanssa.

Lompakkoekosysteemi

Lompakon käyttö asiointipalveluissa

- Asiointipalveluilla velvollisuus rekisteröityä ja ilmoittaa mm. aiottu käyttötarkoitus.
 - Liikenne- ja viestintävirasto tulee ylläpitämään rekisteriä (luottavien osapuolten rekisteri)
- Julkisella sektorilla velvollisuus hyväksyä käyttäjän tunnistamiseen, kun lainsäädäntö edellyttää vahvaa sähköistä tunnistamista.
- Yksityisellä sektorilla velvollisuus hyväksyä, kun lainsäädäntö tai sopimusvelvoitteet edellyttävät vahvaa sähköistä tunnistamista.
 - Yksityisen sektorin asiointipalveluihin tunnistautuminen suoraan lompakolla
 - Velvoite eurooppalaisten lompakkoratkaisujen tuelle 2027 aikana, mutta valmistautumisen voi aloittaa jo aiemmin.
- EHDS:n 16 artiklasta vaatimus lompakon hyväksymiselle tunnistamismenetelmänä käytettäessä sähköisten terveystietojen käyttöpalveluja.

Tunnistautuminen julkisen sektorin sähköisiin asiointipalveluihin

eIDAS1

- EU:lle nykyisellään ilmoitetut tunnistusvälineet toimivat rajatylittävässä käytössä jatkossakin
- Tunnistamistapahtumat Suomen ja muiden maiden välillä välitetään Digi- ja väestötietoviraston hallinnoiman kansallisen solmupisteen kautta.

Eurooppalainen digitaalisen identiteetin lompakko

- EIDAS-asetuksen mukaan jäsenvaltioiden on mahdollistettava lompakolla tapahtuva tunnistautuminen julkisen sektorin palveluihin 2026 vuoden lopusta lähtien.
- Suomi.fi-tunnistus tulee mahdollistamaan lompakolla tapahtuvan tunnistautumisen julkisen sektorin sähköisiin asiointipalveluihin.
- Suomi.fi-tunnistus mahdollistaa lompakon tunnistautumisen vastaanottamisen ja jakamisen asiointipalvelulle nykyisen toimintamallin mukaisesti.
 - Suomi.fi-tunnistus välittää asiointipalvelulle lompakon käyttäjän VTJ-rekisteristä löytyvät tiedot.
 - Tällä mahdollistetaan lompakotunnistautumisen välitön käyttöönotto ilman teknisiä päivitysvaatimuksia asiointipalvelulle.
- Lompakon laajempi hyödyntäminen Suomi.fi-tunnistuksen kautta arvioidaan tulevaisuudessa erikseen.

Todisteet

DVV:n tuottamat ominaisuudet:

PID (Person Identification Data)

- Kokoelma henkilön tunnistetietoja ja sähköinen identiteetti
- DVV myöntää VTJ:stä

Kyvykkyys tuoda lompakkoon **kolmannen osapuolen tarjoamia todisteita** (yksityinen ja julkinen sektori)

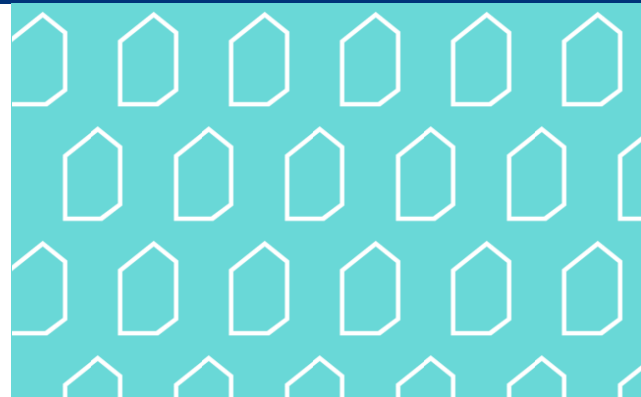
- Sähköiset todistukset: etuisuus, matkalippu, opinto-oikeus, tutkintotodistus, pätevyys, pääsylippu...
- Tietojen jakaminen pätevyydestä, oikeudesta, etuisuudesta...
- Edellytykset täyttävä organisaatio voi rekisteröityä luottavaksi osapuoleksi ja tarjota todisteensa noudettavaksi lompakkoon

EHDS ja sote-ammattilaisen tunnistaminen

**DIGI- JA
VÄESTÖTIETO-
VIRASTO**

16 artikla - Tunnistamisen hallinta

2. Komissio määrittää täytäntöönpanosäädöksillä luonnollisten henkilöiden ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden yhteentoimivaa rajatylittävää tunnistamis- ja todentamismekanismeja koskevat vaatimukset.
3. Komissio toteuttaa yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa yhteentoimivan rajatylittävän tunnistamis- ja todentamismekanismin edellyttämät palvelut unionin tasolla osana MyHealth@EU-infrastruktuuria.

Täytäntöönpanosäädös rajatylittävästä sähköisestä tunnistamisesta

Säädöksessä mahdollisesti tarkemmin:

- Jäsenmaittain määriteltävästä ja komissiolle ilmoitettavasta terveyteen liittyvistä tunnistautumisattribuuteista (scheme of health attributes)
- Potilaan sähköisessä tunnistamisessa käytettävän välineen eIDAS-varmuustasosta.
- Yhteyspisteiden toiminnasta tunnistamisessa ja mahdollisessa identiteetin linkittämisessä.
- Sote-ammattilaisen tunnistamisesta ja tunnistamisessa käytettävän välineen eIDAS-varmuustasosta

Sote-ammattilaisen tunnistaminen

- Sote-ammattikortti jatkossakin tarjolla tunnistusvälineenä
 - Sote-ammattikortin ilmoittaminen korotetulle tasolle
- Sote-ammattilaisen tunnistamiseen liittyvässä keskustelussa nousseita asioita
 1. Ammattilaisen tunnistusvälineen varmuustaso
 - Mahdollisesti jostain ajan hetkestä vaadittava korkea varmuustaso
 - Edellyttäisi käytännössä erittäin korkean fyysisen ja työasematurvallisuuden ratkaisuja rekisteröintipisteiltä.
 - Suomen tavoitteena, että korotettu taso riittävä
 2. Lompakon käyttö sote-ammattilaisten tunnistamisessa
 - Mahdollinen tuki EU-lompakolle ammattilaisen tunnistamisessa
 - Ammattioikeudet toistaiseksi lompakon todisteiden ulkopuolella
 - EU-lompakko yhtenä mahdollisena välineenä ammattikortin hakemiseen sähköisesti

Pysy helposti ajan tasalla

DVV.fi -sivulta kaikki tiedot ja linkit kootusti
Löydät kaikki lompakkovalmistelun keskeiset
tiedot kuten tulevat tapahtumat, tiedotteet,
avoimet työtilat ja yhteystiedot:
[dvv.fi/eurooppalainen-digitaalinen-
identiteettilompakko](https://dvv.fi/eurooppalainen-digitaalinen-identiteettilompakko)

26.1.2026

Kysy lisää: digihenkilollisyys@dvv.fi

Kiitos osallistujille!

Kohti yhteentoimivaa ja
luotettavaa digitaalista
terveydenhuoltoa

Yhteistyöterveisin THL, DVV ja Kela

26.1.2026

Henkilökohtaisten sähköisten terveystietojen rekisteröinti uusilla tunnisteilla

EHDS Espresso 26.1.2026

Tatu Heinonen

Kan
ta

13 artikla - Henkilökohtaisten sähköisten terveystietojen rekisteröinti

- *”3. Kun henkilökohtaiset sähköiset terveystiedot rekisteröidään hoitojäsenvaltiossa, joka on eri kuin asianomaisen luonnollisen henkilön vakuutusjäsenvaltio, hoitojäsenvaltioon on varmistettava, että rekisteröinnissä käytetään niitä kyseisen luonnollisen henkilön tunnistetietoja, jotka ovat käytössä vakuutusjäsenvaltiossa.”*

Potilaan tietojen kirjaamisessa käytettävät tunnisteet Suomessa

▪ Nykyisin

- Suomalainen henkilötunnus
- Tilapäinen yksilöintitunnus (*käytetään myös nimityksiä ”väliaikainen henkilötunnus” ja ”tilapäinen henkilötunnus”*)

▪ Jatkossa (03/2029 alkaen)

- Suomalainen henkilötunnus
- Tilapäinen yksilöintitunnus (*käytetään myös nimityksiä ”väliaikainen henkilötunnus” ja ”tilapäinen henkilötunnus”*)

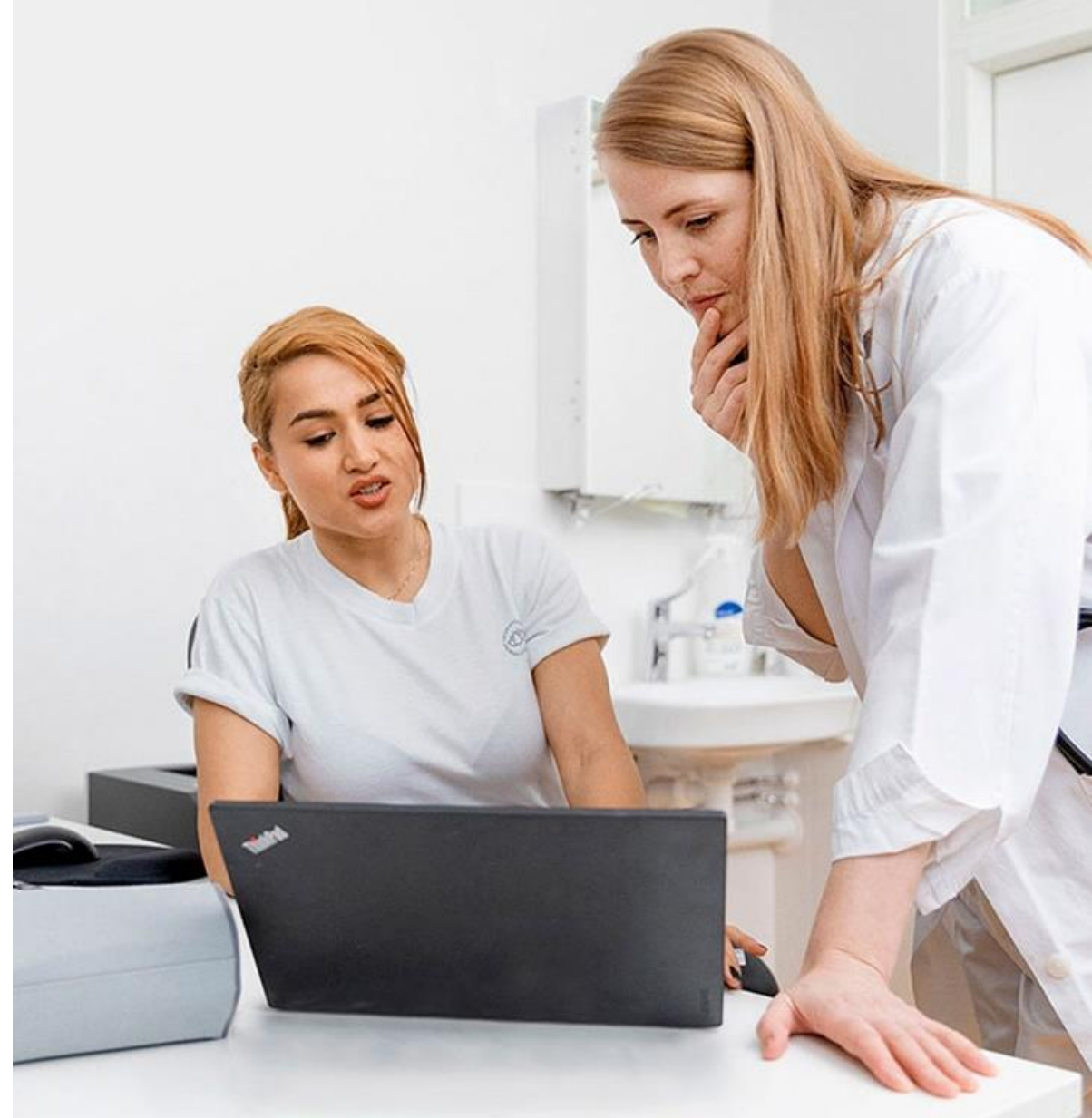

UUSI

- Toisen EU-jäsenvaltion terveydenhuollossa käytettävä yksilöintitunnus (vakuutusjäsenvaltion yksilöintitunnus)

EU-kansalaisen tiedot tulee kirjata käyttäen tämän kotimaan ”hetua”

- Esimerkki: Saksalainen turisti liukastuu lomaillessaan Suomessa ja hakeutuu hoitoon
 - **Hänen tietonsa kirjataan käyttäen saksalaista tunnistetta, ei tilapäisellä yksilöintitunnisteella**

Kyseessä on erittäin merkittävä muutos joka koskettaa laajasti eri toimijoita ja tietojärjestelmiä

Esimerkiksi terveydenhuollon palvelunantajien käyttämät tietojärjestelmät,
apteekkien tietojärjestelmät, Kanta-palvelut...

Esimerkkejä järjestelmistä joihin muutos todennäköisesti vaikuttaa

Potilastietojärjestelmä

Apteekkijärjestelmä

Kuvantamisen
järjestelmä

Erillisjärjestelmä

Tukijärjestelmä

Kanta-palvelut

Mahdollisesti tekemistä tulee aiheuttamaan potilaan yksilöintitunnisteen tarkistaminen potilaan kotimaasta (=toisesta EU-jäsenvaltiosta)

- Käytännössä tarkoittaisi, että potilastietojärjestelmän tulee mahdollistaa potilaan tietojen rekisteröinnissä käytettävän tunnisteen haku/tarkistus digitaalisen terveydenhuollon kansallisen yhteyspisteen kautta potilaan kotimaasta
 - Kela toimii Suomessa kansallisena yhteyspisteenä

